

ÅRSBOK 2020

FÖRENINGEN SKOGSTRÄDSFÖRÄDLING

INNEHÅLL

Ordförande har ordet-----	3
Verksamheten 2020-----	5
Beviljade anslag	
Föreningen Skogsträdsförädling -----	6
Stiftelsen Konsul Faxes Donation -----	7
Slutrapporterade projekt-----	8
Fjorton år i föreningens tjänst -----	11
Lotta Möller tar över stafettpinnen-----	14
Reflexioner efter 35 årsböcker-----	15
Operation Rädde asken -----	18
Genetiker kan rädda vår ask från askskottsjukan ----	22
Verksamhets- och revisionsberättelser-----	23

Ordförandens ord

Ola Rosvall

Ordförande i Föreningen Skogsträdsförädling

Osäkerheten ökar. Våra skogsträd har årmiljoner på nacken. De har överlevt många kriser, men med den pågående klimatförändringen ökar nu osäkerheten om deras framtid. Hur ska de klara de förändrade förhållandena? Tänk om tallar och granar tappar vitalitet, eller om vi får stora angrepp av någon ny skadegörare. Pandemin som hotar att drabba varenda människa kanske bidrar till att göra oss lite ödmjukare inför denna osäkerhet.

Kan vi rädda asken? Almsjukan kan tjäna som ett exempel på ett långsamt skadeförlopp som dödar utan att det finns några effektiva motåtgärder. Askskottsjukan är däremot ett exempel på ett angrepp av en ny organism med snabb spridning, men där både naturligt urval och växtförädling är verksamt för att bevara arten.

I årsboken för 2020 ska vi se lite närmare på hur skogsträdsförädlingen arbetar för att rädda kvar asken som svenskt skogsträd. Vi får träffa Lars-Göran Stener som under sin yrkeskarriär arbetade med olika lövträd.

Professor emeritus Gösta Eriksson har under sin karriär forskat och undervisat i skogsgenetik samt engagerat sig i att utveckla både svensk skogsträdsförädling och förädlarnas kompetens. Gösta är också en föregångare när det gäller genresursförvaltning av ädla lövträd i Europa. Han är i högsta grad fortfarande aktiv vid 85 års ålder och vi passar i årsboken på att göra reklam för hans nya litteratursammanställning om askskottsjukan.

Olika förädlingsstrategier för olika trädslag. Svensk skogsträdsförädling handlar inte bara om att förbättra robusthet och andra ekonomiskt viktiga egenskaper hos de mest använda trädslagen utan också om att skapa möjligheter för att på olika sätt bättre kunna hantera nya framtida miljöförhållanden. Tillgång på fler välanpassade trädslag är en försäkring mot osäkerhet och risk.

Skogsträdsförädlingen har många olika instrument att spela på. För trädslag som bara används i begränsad omfattning i skogsbruket tillämpas enklare förädlingsmetoder som bygger på att gynna naturligt urval och korta generationstider. För de kommersiellt viktigare trädslagen utnyttjas alltmer avancerade metoder med klonförökning och bioteknik – och runt hörnet väntar DNA-metoder. Föreningen Skogsträdsförädling har under åren stöttat alla de här verksamheterna.

Bland årets avslutade forskningsprojekt finns en rapport som jämför olika förädlingsstrategier med björk som modellträdslag. Den visar just att enkla förädlingsmetoder kan vara mycket framgångsrika. Och det finns mycket mer intressant bland dessa rapporter. Tack alla duktiga forskare för era fina insatser.

Skifte av föreståndare. Tidigt på året annonserade vår föreståndare Sten Jonsson att det var dags för mer tid på golfbana och i skidspår. Sten har varit en riktig trotjänare inom skogsträdsförädlingen – alltsedan sin tid som distriktschef på Skogsförbättring i Sävar i slutet av 1970-talet till de senaste 14 åren som föreståndare för föreningen. Stens besked var inte önskat men fullt begripligt.

Föreståndarjobbet handlar till en del om att förvalta ett icke oansenligt kapital i upp- och nedgång på kapitalmarknaden. Redan första året, 2008, fick Sten en riktig prövning då föreningens kapital minskade dramatiskt till följd av finanskrisen. Under Stens tid har förvaltningen stegvis gått över till en högre andel placeringar i breda, mindre riskfyllda fonder. Tack vare detta klarade föreningen börsnedgången i samband med coronakrisens inledning bra.

Föreståndarjobbet handlar också om att med oförtrutet tålamod hantera föreningens stöd till forskningen – totalt beviljade föreningen 121 miljoner kronor under Stens tid. Inte nog med det – han har också hanterat alla styrelsemöten, alla nya styrelseledamöter – och då och då en ny novis till ordförande. Allt det här har Sten gjort med stor entusiasm och noggrannhet. Det har också varit ovärderligt med denna långa kontinuitet. Tack Sten. I årsboken får ni höra hur Sten haft det.

Rekryteringen av en ny föreståndare gick långt över förväntan när Lotta Möller tackade ja. Lotta får ni också träffa längre fram i årsboken. Rekryteringen föranledde styrelsen att se över stadgarna där man hittills refererat till föreståndaren i maskulina termer! Ändringsförslaget tas upp på stämmor under 2021.

Lotta, som övertog stafettpinnen vid halvårsskiftet 2020, kastades direkt in i den revision av föreningens kapitalförvaltningsstrategi som Sten dragit igång. Den nya strategin medför lägre avgifter, olika ansatser att få viss avkastning på ”säkra placeringar” och mindre inslag av att försöka förutse marknaden.

Årsboken. Slutligen. Föreningen är stolt över att under många år ha presenterat en snygg och intressant årsbok. Det är Carl Henrik Palmér som stått för innehåll och utformning i hela 35 år! Han sade redan förra året att det skulle bli hans sista. Nu kan vi dock glädjas åt att han trots detta tog sig an årsboken för 2020. Tack Carl Henrik.

Kontakt: ola.rosvall@gmail.com

Verksamheten 2020

Lotta Möller

Föreståndare för Föreningen Skogsträdsförädling

Som så många andra verksamheter har föreningen under året påverkats av den pandemi som spreds över världen. I det praktiska arbetet har det inneburit att såväl flera styrelsemöten som föreningens stämma hållits i digital form. Det har också medfört att beviljade anslag till resor och konferenser har skjutits upp, eftersom resandet har varit omgärdat av restriktioner. Den forskning som föreningen finansierar har dock i stor utsträckning kunnat fortgå som planerat och sex projekt har slutrapporterats under året.

Intresset för att söka medel från Föreningen Skogsträdsförädling och Stiftelsen Konsul Faxes Donation har varit fortsatt stort. Under 2020 kom det in ansökningar motsvarande 13,5 miljoner kronor till Föreningen Skogsträdsförädling och drygt 2 miljoner kronor till Stiftelsen Konsul Faxes donationsfond. Ansökningarna kom huvudsakligen från SLU och Skogforsk, men även från Mittuniversitetet. Från föreningen beviljades 3,5 miljoner kronor och från Konsul Faxe 200 000 kronor. De beviljade projekten handlar bland annat om härdighet hos tallplantageskördar i ett förändrat klimat, förädlad björk, hur urval görs i förädlingsprogrammen och jämförelser mellan avkommor från bestånds- respektive plantagefrö.

Med Skogforsk tecknades ett nytt fyraårsavtal för perioden 2021–2024. Avtalet omfattar totalt 14 miljoner kronor och utgör ett stöd till förädlings- och förökningsverksamhet i anslutning till Skogforsks ramprogram. Anslaget betalas ut med 3,5 miljoner kronor årligen.

Marknadsvärdet för föreningens portfölj uppgick vid årets slut till 193 927 tkr (181 208). Motsvarande siffra för Stiftelsen Konsul Faxe var 6 089 tkr (5 674). Även kapitalförvaltningen har påverkats av pandemin. Börsen dök kraftigt under våren och har återhämtat sig i etapper under resten av året. Under året har styrelsen tagit fram och beslutat om en delvis ny strategi för kapitalförvaltning. Strategins inriktning innebär bland annat att andelen aktier (i form av fonder) ökar i portföljen och att huvuddelen av dessa placeras i breda så kallade indexfonder.

Kontakt: lotta.moller@skogstradsforadling.se

Beviljade anslag 2020

Föreningen Skogsträdsförädling

Anslag till Skogsforsks ramprogram

Skogsforsk har beviljats 3 500 000 kr för att arbeta med skogsträdsförädling enligt ramprogrammet.

Mätning av veddensitet med resistograf – ett skarpt verktyg för tidiga urval av tall?

Ainhoa Calleja Rodriguez, Skogsforsk, har beviljats 750 000 kr för skatta genetiska varianser och korrelationer mellan mätningar gjorda med resistograf på yngre och äldre träd. Syftet är att se om tekniken kan användas för tidiga urval för veddensitet.

Medsökande: Sara Abrahamsson, Torgny Persson och Henrik Hallingbäck, samtliga Skogsforsk, samt Maria Rosario Garcia Gil, SLU

Genomisk selektion – ett sätt att snabba på förädlingen av gran?

Harry Wu, SLU, har beviljats 480 000 kr för att analysera möjligheten att tillämpa genomisk selektion i skogsträdsförädlingen. Det är en teknik som slagit igenom stort i förädlingen av mjölkboskap. Den bygger på att man identifierar ett mycket stort antal markörer över hela genomet. Utifrån dessa bygger man en statistisk modell som beskriver egenskaper som är intressanta att förbättra. I studien ska fenotyp- och genotypdata från omkring 2 200 träd från två generationers granförädling analyseras. Syftet är se om modeller för genomisk selektion utvecklade med data från föräldragenerationen (G1) är tillräckligt tillförlitliga för att användas för genomisk selektion i avkomme-generationen (G2).

Medsökande: Henrik Hallingbäck, Skogsforsk, Zhiqiang Chen, SLU, och Mari Suontama, Skogsforsk

Demonstrationsförsök med förädlad tall och gran

Adam Klingberg, Skogsforsk, har beviljats 300 000 kr för att anlägga ett demonstrationsförsök som ska visa förädlingens möjligheter vad gäller tillväxt, kvalitet och anpassning. I försöket ska totalt 3 400 tall- och granplantor med olika förädlingsnivå sättas ut i rutor om 10*10 plantor per sort med 2,2*2 meters förband (målet är att efterlikna en skogsplantering). *Medsökande: Torgny Persson, Skogsforsk*

Analys av olika odlingsmaterial med contortatall

Mari Suontama, Skogsforsk, har beviljats 600 000 kr för att jämföra tillväxt och överlevnad för contortatall med olika ursprung. Materialet består av avkommor från:

- tre fröplantager
- bestånd anlagda med material från de tre fröplantagerna
- fröplantagernas ursprungsträd, insamlat i Kanada
- bestånd, insamlat i Kanada

I de fyra försöken finns också plantor från beståndsfrö med svenskt och finskt ursprung. Mätningen görs efter nio tillväxtsånger.

Medsökande: Ulfstand Wennström och Johan Kroon, Skogsforsk

Samlad analys av många års frystester

Torgny Persson, Skogforsk, har beviljats 500 000 kr för att analysera de samlade erfarenheterna av mer än 30 års frystester av tallplantor. Detta är ett unikt material där man kan se hur olika miljö- och skötselmässiga aspekter påverkar plantornas härdighet. Resultaten kan på sikt leda till förbättrade rekommendationer vad gäller skötselrutiner i fröplantager och hur plantageskördarna bäst ska användas.

Medsökande: Ulfstand Wennström, Skogforsk, David Hall, Umeå Universitet, Xiao-Ru Wang, Umeå Universitet, och Lars-Göran Sundblad, Skogforsk

Granen i nytt ljus

Curt Almqvist, Skogforsk, har beviljats 300 000 kr för att studera effekterna av tillskottsljus för att initiera blomning på gran. En tidigare studie finansierad av föreningen visade att belysning med framförallt blått ljus ökade mängden honblommor. I denna nya studie ska de mest lovande ljuskombinationerna jämföras med nya kombinationer.

Motståndskraft mot askskottsjuka – vad har hänt sedan 2016?

Mateusz Liziniewicz, Skogforsk, har beviljats 150 000 kr för att återinventera två fröplantager med ask. Syftet är att se hur angreppen av askskottsjuka utvecklats sedan plantagerna senast inventerades 2016. Då var slutsatsen att askens motståndskraft är genetiskt anknuten och stabil över tid. Studien ska visa om detta fortfarande stämmer. Detta är viktig kunskap för det fortsatta arbetet med att få fram en mer motståndskraftig ask.

Medsökande: Hanna Bernö, Skogforsk

Demonstrationsförsök med förädlad björk

Mateusz Liziniewicz, Skogforsk, har beviljats 414 000 kr för att anlägga ett demonstrationsförsök med förädlad björk. Syftet är att visa förädlingens möjligheter. I försöket ska det ingå plantor från fröplantagen Ekebo 5, korsningar inom Elitpopulationen samt olika korsningar mellan de bästa familjerna. Dessutom ska det anläggas jämförelseparceller med oförädlad björk och högförädlad gran från en TreO-plantage. Försöket designas så att det ska kunna följas en hel omloppstid.

Resestipendier

Ainhoa Calleja Rodriguez, Skogforsk, har beviljats 20 000 kr för att delta i *6th International Conference in Quantitative Genetics (ICQG6)* i Brisbane, Australien

Stiftelsen Konsul Faxes Donation

Sticklingförökning av skogsek, bergsek och rödekn

Johan Kroon, Skogforsk, har beviljats 200 000 kr för att utvärdera metoder för att sticklingföröka ek. Målet är att få fram en teknik som ger en hög andel rotade sticklingar till en rimligt låg kostnad. Effektiv sticklingförökning kan användas för att massföröka förädlat material. Det kan också bli ett viktigt verktyg för den operativa förädlingen.

Slutrapporterade projekt

Föreningen Skogsträdsförädling

De genetiska effekterna står sig över tid

I en studie mättes överlevnad, trädhöjd och tr addediameter i sju försök med korsningar från fyra norrländska fröplantager vid 47 års ålder. Försöken har mätts ett antal gånger förut och resultaten visade att rangordningen mellan träden för de olika egenskaperna var oförändrad över tid: Det innebär att urvalet av önskvärda träd kan ske i ung ålder. Det var dessutom hög korrelation mellan höjd och diameter, vilket gav samma rangordning för dessa avelsvärden.

Däremot påverkades urvalsvinsten av tidpunkten för mätning. Det beror på att den genetiska variationen ändrades på olika sätt för olika egenskaper. Den genetiska variationen för överlevnad stabiliserades tidigt, sjönk för höjd och ökade för diameter, kanske på grund av ökad konkurrens.

Säkerheten vid urval av enskilda träd beror av arvbarheten (heritabiliteten), vilket är den genetiska delen av den totala variationen mellan träd (den totala variationen består till störst del av inflytande från miljön). Urvalssäkerheten var i stort sett oförändrad över tid för överlevnad. För diameter fanns ingen ålderstrend, medan den för höjd ökade från 10 till 30 års ålder för att sedan stabilisera sig. Det tyder på att miljöstörningar på höjdtillväxten avtar med tiden. En rekommendation för norra Sverige kan därför vara att invänta högre trädhöjd för urval av enskilda träd.

Projekt 381 tilldelades 643 000 kr 2017. Kontakt: Torgny Persson, Skogforsk

Resistograf och pilodyn – verktyg för tidiga urval i tallförädlingen

Inför en större studie av vedegenskapers genetiska variation beviljade föreningen medel för att utvärdera säkerheten vid mätning av trädens densitet i fält med resistograf (ett instrumentet som mäter veddensiteten indirekt genom att registrera motståndet vid borrning i stammen).

Resultatet visade att två fabrikat av resistografer gav samma resultat och att mätningen var robust för variation i väder (temperatur och luftfuktighet) och instrumentinställningar. Tekniken skulle alltså kunna användas rutinmässigt i tallförädlingen.

Det observerades dock att det är viktigt med efterbehandling av data, eftersom alla trender inte var linjära som tidigare antagits.

Projekt 423 tilldelades 100 000 kr 2019. Kontakt: Ainhoa Calleja Rodriguez, Skogforsk

Studieresa till Nya Zeeland och Australien

Fem forskarstuderande och två lärare från UPSCs forskarskola i skogsgenetik besökte forskningsstationer och skogsföretag i Australien och Nya Zeeland under två veckor i februari 2020. I Nya Zeeland besöktes det statliga Scion och privata Timberland limited, i Australien Tree Breeding Australia, som svarar för nationens skogsträdsförädling och Australian Tree Seed Centre vid CSIRO.

En uppföljning visade att studieresan ansågs ha varit ett mycket positivt bidrag till utbildningen. ”Denna studieresa var fantastisk, inspirerande och en engång-i livet-möjlighet”, säger Bodil Häggström i slutrapporten.

Projekt 432 tilldelades 283 000 kr 2019. Kontakt: Harry Wu, SLU

Integrering av genomikdata i granförädlingen

Syftet med projektet var att jämföra säkerhet i avelsvärdering mellan *traditionell metod*, som utnyttjar den likhet mellan träd som är sannolik utifrån släktskap, och *markörmetod*, som uppskattar likhet/olikhet mellan individer med DNA-information. Två norrländska testserier med gran från det ursprungliga plusträdsurvalet användes.

Studien visade att den traditionella metoden gav säkrast resultat. Men den nya metoden var inte dålig och utvecklingen går framåt (anslaget beviljades 2015). I framtiden kommer man att kunna göra tätare genkartor med fler markörer vilket borde kunna ge en säkrare avelsvärdering med markörmetoden.

Projekt 325 tilldelades 500 000 kr 2015. Kontakt: Sara Abrahamsson, Skogforsk

Trädförädling för tallsågtimmerkvalitet

Syftet var att utvärdera säkerheten med indirekta metoder för att på stående träd skatta hållfastheten hos det sågade virket. I studien ingick akustiska metoder och mätning med resistograf.

Som facit användes stresstest på regler sågade från de förädlade träden (modulus of elasticity MOE, modulus of rupture och densitet).

Mätning av MOE med akustisk metod på stam, stock och regel liksom ljudhastigheten i sig gav bra uppskattningar av reglarnas styvhet.

Både mätning på stående träd med akustiska metoder och mätning av densitet med hjälp av resistograf avspeglade de sågade reglarnas styrka.

Arvbarheten (heritabiliteten) för målegenskaperna mätt på reglarna var dock måttlig, 0,05–0,26. Men då arvbarheten var hög för målegenskaperna och korrelationen stark mellan målegenskaperna och målegenskaperna bedömdes urvalsförädling med de två mätmetoderna kunna öka kvaliteten i sågade regler.

Projekt 358:2 tilldelades 150 000 kr 2018. Kontakt: Harry Wu, SLU

Stiftelsen Konsul Faxes Donation

Utvärdering av en mer kostnadseffektiv förädlingsstrategi för björk

Syftet med projektet var att utveckla förenklade förädlingsprogram för trädslag som inte används frekvent i skogsbruket. Som modell användes förädlingspopulationen för björk i norra Sverige och simuleringsverktyget POPSIM utnyttjades för att jämföra genetisk vinst och genetisk diversitet för tre olika sätt att få fram korsningar:

- kontrollerade korsningar med känd fader
- en pollenmix av förädlade träd där faderskapet bestämdes i efterhand med DNA-analys
- öppen pollinering.

Pollenmixen gav högst vinst men förbrukade mest diversitet. Öppen pollinering gav lägre vinst på grund av det oförädlade pollenet i lufthavet men bidrog samtidigt till att upprätthålla variationen.

Slutsatsen blev att björk, som blommar tidigt och därmed kan förökas med kortare generationstid med öppen pollinering (11 mot 17 år), kan ge samma förädlingsvinst per tidsenhet som de mer avancerade metoderna för pollinering.

Projekt KF 58 tilldelades 340 000 kr 2017. Kontakt: Sara Abrahamsson. Skogforsk

Fjorton år i föreningens tjänst ...

Vid halvårsskiftet 2020 slutade Sten Jonsen som föreståndare för Föreningen Skogsträdsförädling. Årsbokens redaktör pratade med honom i en coronasäker telefonintervju. Det blev som förväntat ett trevligt och effektivt samtal om bekymmer och glädjämnen under nästan 14 år i föreningens och Konsul Faxes tjänst. För Sten är väldigt trevlig – och väldigt effektiv, det är allmänt omvittnat!

Vad gör en föreståndare för Föreningen Skogsträdsförädling?

Jag hade två uppgifter. Dels sköta allt det praktiska kring kapitalförvaltningen, dels hålla kontakt med de forskare som har velat ha eller som har fått anslag från föreningen.

Var det ett heltidsjobb?

Nej, det arvoderades som en 25-procentig anställning. De första två åren var jag också vd för inköpsbolaget Domsjö Fiber AB. Då var jag tvungen att vara *väldigt* effektiv för att hinna med.

2009 blev jag halvtidspensionär och då kunde jag fokusera på föreningen. Parkinsons lag säger ju att en arbetsuppgift tar precis så lång tid som det finns tillgängligt, så min timpeng sjönk då tyvärr ganska rejält...

Varför kallas det föreståndare, det känns som en ålderdomlig titel?

Ja, vad jag vet så är det bara Folkets Husföreningar och missionsförsamlingar som

leds av föreståndare. Jag vet inte varför föreningen valt den titeln, men tjänsten kallas så i stadgarna och det har mig veterligen aldrig diskuterats att ändra det.

Här passar Sten på att rätta en vanlig missuppfattning. Föreningen Skogsträdsförädling är *inte* en allmännyttig stiftelse utan en ideell förening med allmännyttigt ändamål. Föreningsstämman kan därför fritt ändra i stadgarna utan något tillstånd från länsstyrelsen.

Hur utvecklades kapitalet under din tid?

När jag tillträdde hade föreningen ett kapital på 232 miljoner kronor, när jag slutade vid halvårsskiftet 2020 hade det minskat till 178 miljoner. Den klart största orsaken till kapitalminskningen var *inte* dåliga affärer utan att föreningen under många år beviljade högre anslag än vad kapitalet långsiktigt tillät. Men skälet till detta var ju att vi fick in så många bra ansökningar och att styrelsen bedömde att utbetalade anslag var en god investering för svenskt skogsbruk!

Föreningen delade under ”mina” år ut totalt mer än 120 miljoner kronor i forskningsanslag.

Konsul Faxes Donation (som däremot är en allmännyttig stiftelse under länsstyrelsens tillsyn) hade en liknande utveckling: Kapitalet gick från 6,6 till 5,6 miljoner kronor under mina år. Men vi delade ut nästan 3,5 miljoner kronor!

Är det några speciellt framgångsrika affärer du minns?

Nej, vi gjorde många bra placeringar, men jag har intressant nog inte lagt några enskilda lyckade affärer på minnet. Det är väl något psykologiskt, man minns mest det negativa. De bra affärerna betraktar man som det ”naturliga tillståndet”, det är ju för dem man sysslar med värdepappersaffärer.

Jag kommer däremot mycket väl ihåg den enda riktigt dåliga affär vi gjorde under min tid. Vi behöll våra aktier i Fingerprint Cards alldeles för länge. Det var gott om varningssignaler, men vi trodde länge att aktien skulle repa sig. Den gjorde den inte, och föreningen förlorade miljonbelopp. Det kan fortfarande gräma mig lite.

Vad innebar kapitalförvaltningen rent praktiskt?

Den övergripande strategin bestäms naturligtvis av styrelsen, jag var ”bara” utförare. Dock hade jag en relativt stor frihet, placeringar upp till två miljoner kronor fick jag göra utan att fråga styrelsen. De sista åren höjdes det till fem miljoner.

I det dagliga arbetet hade jag ett ovärderligt stöd från vår rådgivare på Handelsbanken, Donny Långström. Han var en väldigt stimulerande kontakt och lärde mig mycket om kapitalförvaltning.

Förvaltningen ändrade stegvis karaktär under min tid. Inledningsvis handlade vi mycket med enskilda aktier, optioner och andra så kallade strukturerade produkter. Avkastningen var hög, men det krävde ständig passning. Vi gick sedan steg för steg över till en mer passiv förvaltning i fonder.

Affärer innebär ju alltid en risk. Har du sovit gott?

Ja, jag är väl en ganska lugn typ – är man en orolig själ ska man inte hålla på med kapitalförvaltning. Sedan har väl sömnen underlättats av att jag bara fick uppleva en enda riktig börsnedgång under min tid.

Det var efter Lehman Brothers-kraschen 2008. Då sjönk föreningens kapital med nästan 50 miljoner kronor. Men å andra sidan, vi förlorade faktiskt ”bara” 19 procent, börsen gick ner 42 procent. Och sedan dess har ju värdet återhämtat sig med råge.

Du hanterade också forskningsanslagen. Vad innebar det?

Jag arbetade med hela kedjan från utlysning till utbetalning. Det är styrelsen som beviljar anslagen, men jag gick igenom alla ansökningar och ställde samman dem till ett beslutsunderlag. Sedan skrev jag kontrakt med de forskare som styrelsen beviljade pengar, det handlade framförallt om tidsplaner för redovisning och utbetalning.

Hur många ansökningar hann du med?

Jag gick igenom gamla papper inför det här samtalet och såg då att jag fick in 369 ansökningar till föreningen under mina år. Knappt en tredjedel av dessa beviljades anslag och de delade på totalt 120 miljoner kronor.

För Konsul Faxes Donation handlade det om totalt 57 ansökningar och även här var det ungefär en tredjedel som beviljades.

Det sägs ju ibland att arbeta med forskare är som att valla katter. Hur har du upplevt samarbetet?

Forskarkontakterna var väldigt stimulerande. Det är ju en ganska begränsad grupp forskare som verkar inom vårt område, så vi lärde känna varandra väl med åren. De allra, allra flesta var bra att samarbeta med och det byråkratiska var sällan något problem. Enda undantaget var slutredovisningarna, de hade en tendens att bli alltmer försenade, ibland upprepade gånger. Jag var väl för snäll ... Och det är det enda råd jag har till min efterträdare: Var lite tuffare här. Ingen vinner på att slutredovisningarna drar ut på tiden.

Föreningen och Konsul Faxes Donation täcker ju ett ganska brett spektrum av ämnen. Är det några forskningsfrågor du ”känt” speciellt för?

Ja en sak som ligger mig varmt om hjärtat är askskottsjukan. Det är ju hemskt att ett av våra inhemska trädslag är på väg att bara försvinna. Det var förvisso inga stora pengar vi lade på ask, totalt 1,7 miljoner kronor från föreningen och Konsul Faxes Donation under min tid. Men vi fick igång ett program för att identifiera resistenta individer. Förhoppningen är att de ska ingå i ett framtida förädlingsprogram. Men jag tycker det är skrämmande att det inledningsvis nästan bara var vi som satsade forskningspengar på att rädda detta härliga trädslag.

Vi bidrog också till introduktionen av TREEPLAN i den svenska skogsträdsförädlingen. Det är ett väldigt effektivt redskap för att hålla reda på släktskap inom förädlingspopulationerna och för att beräkna avelsvärden. Det var inga jättepengar som

vi satsade, det var totalt tre miljoner kronor, men som jag har förstått det var vårt bidrag en viktig knuff i rätt riktning.

Insektsskador i granfröplantager är ett annat område som vi satsat mycket på genom åren. Det är ett jätteproblem att granfröplantagerna inte ger de skördar vi har hoppats på, alltför många år förstörs ju allt av insekter. Det skulle vara ett lyft för Skogssverige om vi kunde få säkrare och jämnare skördar av förädlad granfrö. Under åren 1999 – 2014 beviljade föreningen i medeltal en halv miljon kronor per år på det här forskningsområdet. År 2015 togs ett samlat grepp för att samordna forskningen och för åren 2017 – 2022 anslag föreningen 500 000 kr per år. Plantageägarna satsade lika mycket.

Sten Jonssons karriär i korthet

1969 – 1970	Skogsarbete hos Sydöstra Sveriges Skogsägares Förbund
1970 – 1974	Skogshögskolan
1974	Civiljägmästarexamen
1974 – 1977	Försöksledare, Institutet för Skogsförbättring, Gödslingsavdelningen
1977 – 1979	Chef för Skogsförbättrings norra distrikt, Sävar
1979 – 1980	Skogsbrukschef, Vänerskog ek för
1980 – 1981	Regionchef, Vänerskog ek för
1982 – 1989	Regionchef, Skogssällskapet
1989 – 2002	VD Värmlands Skogsägare ek för / Västra Skogsägarna ek för
2002 – 2003	LRF Skogsägarna
2003	tf VD Föreningen Skogen
2003 – 2007	VD Mellanskogs Bränsle AB
2007 – 2008	VD Domsjö Fiber AB
2007 – 2020	Föreståndare Föreningen Skogsträdsförädling

Lotta Möller tar över stafettpinnen ...

Lotta Möller tog den 1 juli 2020 över som föreståndare för Föreningen Skogsträdsförädling efter Sten Jonsson.

Lotta Möller kombinerar uppdraget som föreståndare för föreningen med det företag som hon sedan 2019 driver inom kommunikation, kunskapsutveckling och processstöd med inriktning på skog och andra naturresurser. Hon har tidigare ansvarat för forskningsfinansiering inom Skogssällskapet och har erfarenhet från samarbeten med bland andra Formas och Energimyndigheten. Lotta Möller har också arbetat vid Landsbygdsdepartementet och SLU.

Så här sade Lotta i den pressrelase som skickades ut våren 2020:

- Föreningen Skogsträdsförädling spelar en viktig roll för kunskapsutvecklingen inom skogsträdsförädling, och jag ser fram emot att få vara en del av den verksamheten. Skog är möjligheter och vi behöver ständigt ny kunskap för att ta vara på de möjligheterna – inte minst nu när skogen får allt större betydelse i ett förändrat klimat.
- Det här är en bild som har förstärkts under mitt första halvår, säger hon. Föreningen gör skillnad!

Reflexioner efter 35 årsböcker

Jösses vad tiden går fort när man har roligt! Med viss förfäran insåg jag häromdagen att detta är den 35:e årsboken jag producerar. Den första gjorde jag redan 1987, då som nyanställd informationschef vid dåvarande Institutet för skogsförbättring*.

Fram till 1992 var årsboken i huvudsak en publikation för ”tyngre” publicering från forskarna vid Skogsförbättring.

Det året gick Skogsförbättring samman med dåvarande Forskningsstiftelsen Skogsarbeten och bildade dagens Skogforsk. Efter det blev årsboken en mer renodlad årsberättelse för Föreningen Skogsträdsförädling. Med tiden kom den att kryddas med populärvetenskapliga sammanfattningar av forskning som föreningen finansierat.

År 1997 lämnade jag Skogforsk och gick över till egen verksamhet i företaget Areca. Mitt arbete med årsboken fortsatte dock, nu på konsultbasis. Jag har under hela denna tid arbetat nära forskarna och förädlarna, men ändå lite vid sidan av. När nuvarande ordförande Ola Rosvall bad mig göra några reflexioner över den här tiden tänkte

* Institutet för skogsförbättring var en forskningsorganisation som arbetade med skogsträdsförädling och forskning kring skogsgödsling. Institutet finansierades delvis med det kapital som Föreningen Skogsträdsförädling förvaltade

jag att just detta utifrånperspektiv kanske kunde tillföra något...

Reflexion 1: Jösses vilken teknisk utveckling jag fått uppleva.

De första årsböckerna gjordes med gammeldags teknik. Jag skickade in ett manus på papper till ett tryckeri. De skrev in texten igen i en fotosättare och fick ut den på en fotografisk film. Filmen monterades manuellt ihop med inskannade bilder på en tryckplåt. Man fick tillbaka ett provtryck, en blåkopia, för korrekturläsning som skulle godkännas innan det var dags för tryck. Varje ändring kostade massor med pengar.

Redan runt 1990 fick jag den första Macintoshdatorn. Den var utan hårddisk, operativsystemet fick laddas ner inför varje arbetspass. Allt sparades på disketter. Skärmen var på nio tum. Men det gick faktiskt riktigt bra att göra trycksaker som årsboken på den. Man kommer långt med entusiasm. Jämfört med dagens datorer och skärmar var det dock lite som tithålskirurgi i extrem slowmotion.

*Den första DTP-datorn...
En Macintosh Plus*

Sedan rullade det på med ständigt nya datorer, snabbare och större hårddiskar och allt större och allt bättre färgskärmar (den här årsboken görs på en 27 tums skärm). Till detta kom alltmer kompetenta data-program för det som inledningsvis kallades DTP; desktop publishing.

Reflexion 2: Jösses vad mycket skogsdödet var de första åren. Från slutet av 1980-talet handlade det mesta i skogsforskning och skogsdebatt om den hotande skogsdöden. Tonen var periodvis hysterisk – ”om 70 år avverkas de sista trädet i Sverige” hävdade ett nyhetsinslag i Rapport 1992. Skogförbättring hade en del gamla försöksytor som kunde bidra med viktiga pusselbitar och institutet kom med tiden att inta en alltmer central plats i debatten – och en alltmer kritisk inställning till larmrapporterna. Inledningsvis mötte detta mycket kritik från de etablerade miljöforskarna, men kritiken minskade när träden vägrade att dö.

Vad jag lärde mig av skogsdöden? Kanske det att även forskare kan fångas av tidsandan i så hög grad att deras kritiska blick grumlas....

Reflexion 3. Jösses vad skogsträdsförädling ligger rätt i tiden. En bit in på 2000-talet seglade klimatfrågan upp på agendan. Många insåg tidigt att skogen var ett kraftfullt verktyg i det svenska klimatarbetet. Skogsträdsförädling handlar ju till stor del om att utveckla träd som växer bättre än de som tidigare funnits på platsen. Och högre tillväxt i skogen ger en ökad klimatnytta. Här ligger Föreningen Skogsträdsförädling helt rätt!

Skogsträdsförädlingen ligger också rätt i ett annat perspektiv. I förädlingen testas träd i olika klimatzoner för att få en bild av hur de klarar sig och växer i olika klimatlägen. I

ett förändrat klimat kan man därför skräddarsy träd som är bättre anpassade till den nya årsrytmen än den gamla skogen, som ju växt upp i ett annat klimat. Här ligger föreningen kanske ännu mera rätt!

Reflexion 4. Jösses vad skogsträdsförädling ligger fel i tiden. Men det finns också en annan rörelse i tiden: bort från det storskaliga, industrialiserade skogsbruket. Många vill se ett gammeldags skogsbruk utan hyggen, gärna blandskogar med träd i alla åldersklasser, och naturlig förnygring med ortens träd. I detta skogsbruk finns det i princip ingen plats för skogsträdsförädlingen, som ju de facto kräver skogsodling. Hur ska man annars kunna få ut det förädlade materialet i skogen? Vinner tankarna om ”det naturliga skogsbruket” mer terräng blir det väldigt brant uppforsbacke för förädlingen.

Den ideologiska kampen mellan skogen som ”produktionsyta” och skogen som ”naturmiljö” har väl egentligen pågått hela mitt yrkesliv, ända sedan den första kalhyggesdebatten i slutet 1960-talet. Just nu leder ”naturmiljön” klart i massmedia. Kanske ska föreningen fundera på vad man kan tillföra debatten för att inte produktionsfrågan helt ska försvinna.

Reflexion 5. Liten sektvarning. En sekt är en grupp människor med starka gemensamma värderingar. För att underhålla värderingarna vårdar man gärna sin historia – helst ska det finnas en ”skapelseberättelse” med minst en framsynt patriark.

Skogsträdsförädlingen har lite, lite drag av en sekt. Grundvärderingen är ”vi bygger en bättre värld med skogar som växer allt bättre”. Och patriark nummer ett är Herman Nilsson-Ehle, genetikern som 1935 hittade den triploida jätte Aspen på Lillö vid Bosjökloster. Det var ett fynd som

i dag betraktas som startskottet för den svenska skogsträdsförädlingen. Men man kan också nämna friherre Carl Bennet, initiativtagare till "Föreningen för växtförädling av skogsträd", som bildades redan året efter, och Helge Johnsson, som byggde upp skogsträdsförädlingen vid Ekebo i Skåne. På senare år kan väl också Jan Remröd betraktas som patriark. Han satt som ordförande för Föreningen Skogsträdsförädling i 25 år, från 1990 till 2015.

Det är inget fel med stark historia. Men backspegeln får aldrig bli viktigare än blicken framåt. Och visst är det bra med

starka värderingar. Men det finns en risk att man inte tar in andra värderingar och strömningar i samhället. Man lever i en bubbla som kan utvecklas till ett "vi" mot "dem". Det är inte bra.

Med dessa reflexioner gör jag nu "Årsboks-
slut" och ska på heltid njuta mitt otium.

Tack för de här åren och lycka till med er viktiga uppgift.

Kontakt: chp@areca.se

Jösses vad tiden går. Detta är en selfie tagen för ett par år sedan utanför Garpenberg i Dalarna. Det här var 1972 ett hygge som jag var med och brände som ung jägmästarstudent. Skogen är alltså i dag snart 50 år gammal...

Operation "Rädda asken!"

– Föreningen Skogsträdsförädling och Konsul Faxes Donation har gjort ovärderliga insatser för asken. Utan deras stöd hade framtiden för detta vackra trädslag i Sverige varit ännu mycket mörkare i dag. Det säger Lars-Göran Stener, nybliven pensionär som arbetade intensivt med att rädda kvar asken i Sverige under sina sista år på Skogforsk.

Larmrapporter från Polen

Under mitten 1990-talet började det komma larmrapporter om sjuka och döende askar från Polen och Litauen. Man visste egentligen inte vad det var, årsskotten vissnade och vid allvarliga angrepp kunde träden dö. Både unga och gamla träd angreps.

År 2002 kunde man för första gången konstatera att sjukdomen fanns i Sverige, och sedan gick det fort – redan 2006 var den spridd i hela askens europeiska utbredningsområde.

Det var först 2010 som forskare i Polen kunde konstatera att det var svampen *Hymenoscyphus fraxineus* som låg bakom sjukdomen. Det är ingen ny svamp, den finns naturligt på manchurisk ask i nordöstra Asien, men där åstadkommer den inga skador. Troligen har den kommit till Europa via importerade plantor och vår ask visade sig tyvärr vara väldigt mottaglig för angrepp.

Studie i fröplantager

– På Skogforsk undrade vi om det kunde finnas någon genetiskt betingad motståndskraft mot sjukdomen, säger Lars-Göran.

I Skåne fanns det då två fröplantager med ask, en i Snogeholm och en i Trolleholm (den senare är numera nedlagd). De var anlagda med pengar från Region Skåne och ingick i ett större projekt med fröplantager för "udda" trädslag som fågelbär, lind, lönn och rönn.

Det här fröplantagerna är väldigt bra för genetiska studier, eftersom samma kloner

Beviljade bidrag från Föreningen och Konsul Faxe

2010. Anslag för att studera förutsättningarna för att förbättra askens genetiska motståndskraft mot askskottsjukan. 122 000 kr från Föreningen Skogsträdsförädling (FS)

2016: Förbättring av askens motståndskraft mot askskottsjukan. 230 000 kr från Stiftelsen Konsul Faxes Donation (KF) + 230 000 kr (FS)

2017: Askskottsjukan – Selektionsstabilitet över tiden. 150 000 kr (KF)

2017: Improvement of forest reproductive materials for ash: selection and testing resistance against ash dieback. 150 000 kr (KF)

2019: Kompletterande urval av vitala askar. 228 000 kr (FS)

2020: Motståndskraft mot askskottsjukan. Vad har hänt sedan 2016? 150 000 kr (FS)

finns i flera upprepningar. Här fanns ympar från ett 100-tal plusträd av ask valda i 27 bestånd i södra Sverige – det handlar om ända upp till 60 ympar per plusträd.

Hösten 2006 gjorde Skogforsk på eget initiativ en första studie i de två fröplantagerna.

– Vi såg väldigt tydliga skillnader i angrepp mellan kloner. Vi följde sedan upp med nya studier i plantagerna åren 2007, 2010, 2011 och 2016. Angreppen blev bara värre och värre, men skillnaderna i motståndskraft mellan kloner var relativt stabil över tid, säger Lars-Göran.

– De kloner som klarat sig bra 2006 tillhörde fortfarande de minst skadade i senare uppföljningar.

Angripna askar. Foto: Mats Hannerz

Den här studien bekräftade att skadorna är genetiskt kontrollerade och att det är stor genetisk variation. Ingen individ var helt opåverkad, men det fanns ett antal kloner med förhållandevis lite skador.

– Vår slutsats var att det med förädling är möjligt att på sikt få fram mer resistent askar. Men det kräver en stor insats eftersom andelen individer med hög motståndskraft är låg, troligen mindre än fem procent, säger Lars-Göran.

Så sent som 2020 beviljade Föreningen Skogsträdsförädling 150 000 kr för en ny inventering i fröplantagerna för att se hur skadorna utvecklats sedan 2016.

En vital ask som valts ut efter tips från allmänheten. Foto: Lars-Göran Stener

Forskarna tar hjälp av allmänheten

År 2015 började ett nytt projekt där forskarna bad allmänhet och skogsbruk tipsa om friska askträd i hårt angripna bestånd. Det här var ett samarbete mellan Skogforsk och SLU, där forskarna Michelle Cleary och Jan Stenlid arbetade med frågan.

– Vi fick in massor med förslag och efter fältbesök valde vi ut 508 till synes friska askar från Skåne till Uppland. De märktes upp med id-bricka och koordinatsattes.

Sommaren 2018 återbesöktes träden. 400 av dem kunde återfinnas, en del hade avverkats andra hade tappat sin id-bricka. Av dessa 400 var 227 fortfarande friska. För att bredda basen valdes ytterligare 135 till synes friska träd, och från de här totalt 362 träden togs ympris.

– Det här var ofta rejält höga träd, då fick vi ta hjälp av arborister för att kunna klippa riset, säger Lars-Göran.

Fälttest för nya fröplantager

Målet var att få fram minst tio ympar per utvalt träd och plantera ut dem på en lokal med högt infektionstryck. Det blir då en naturlig testning av mottagligheten. Ambitionen är att efter några år kunna välja ut de kloner som har bäst genetisk motståndskraft och ympa dem till en ny fröplantage.

Men med tanke på den låga andelen motståndskraftiga träd krävs en rejält bred bas att välja ur. Under 2019 valdes därför ytterligare 394 vitala askar från Skåne till Uppland. Men det kommer sannolikt att behövas ännu fler kandidatträd...

Sticklingförökning kan bli ett alternativ

Den här verksamheten är dyr, understryker Lars-Göran. Det behövs många kandidatträd och det behövs många ympar per träd. Många träd är höga och då blir det svårt att få ned ympris. Dessutom är det dyrt att

anlägga fältförsök och de måste hägnas mot vilt. Och så tar det tid!

Ett alternativ är att föröka testträden via sticklingar, säger han. Det blir billigare, dessutom blir materialet ”rotäkta”, vilket ger större precision vid testningen. Forskare i Irland har lyckats bra med att sticklingföröka ask.

Pengar ett återkommande problem

Finansieringen var hela tiden ett problem, säger Lars-Göran. Vi försökte få skogsbruk och myndigheter att satsa pengar för att rädda asken, men vi mötte inget intresse. Framförallt är det förvånande att inte staten var mer intresserad. Förvisso är asken inget stort trädslag i Sverige rent ekonomiskt, men det är väldigt viktigt för den biologiska mångfalden – mer än 120 rödlistade arter är helt beroende av asken. Det är dessutom ett väldigt vackert trädslag och det är kulturellt viktigt. I fornnordiska mytologin hade asken en särställning, världsträdet Yggdrasil var ju just en ask. Skulle asken dö ut i Sverige skulle vi få en avsevärt fattigare miljö vad gäller både biologisk mångfald och kulturhistoria.

– Föreningen Skogsträdsförädling och Konsul Faxes Donation var hela tiden ett ljus i mörkret. Fram till 2020 har de satsat totalt 1,7 miljoner kronor på räddningsaktionen för ask. Utan deras stöd hade vi kommit igång mycket senare.

Stiftelsen Skogssällskapet och Sparbanksstiftelsen Färs och Frosta var också med och finansierade det inledande arbetet.

Lars-Göran hade gärna sett ett brett europeiskt samarbete i kampen mot askskottsjukan.

– Det fanns en del samarbetsprojekt, men inget helhetskoncept. Det är synd, det skulle ha gett snabbare resultat och ”mer kunskap för pengarna”.

Arbetet fortsätter

På Skogforsk har Mateusz Liziniewicz tagit över som ask-general. Han berättar att samhället nu har ökat insatserna för att rädda asken och ger ett antal exempel på vad som är på gång:

- Stiftelsen för Strategisk Forskning finansierar en doktorand som ska utveckla metoder för att redan i fält kunna testa resistensen utifrån analys av kemiska komponenter och Infrared spektroskopi.
- Ett SNS-projekt med deltagare från Sverige, Danmark, Norge och Litauen ska mass-testa avkommor av kloner som kan betraktas som resistent.
- Skogforsk och SLU har lanserat webbsidan raddaasken.nu för att sprida kunskap och budskap om asken och dess betydelse i landskapet.

■ Under 2020 kunde ytterligare 270 kandidatträd identifieras efter tips från allmänheten. Sammanlagt finns det nu en bank på 1 300 träd som kan testas den dag det finns pengar för arbetet.

– Men vi tar gärna mot ännu fler tips på friska träd i angripna bestånd, säger Mateusz.

Presstopp!

Just när denna årsbok ska gå till tryck kommer det ett pressmeddelande från Sveaskog. Företaget ska i år satsa 500 000 kr på att rädda ask och alm. Ambitionen är att skala upp satsningen de kommande åren, säger skogsbrukschef Fredrik Klang.

Kontakter:

Lars-Göran Stener: lg.stener@telia.com

Mateusz Liziniewicz:

mateusz.liziniewicz@skogforsk.se

Från hemsidan raddaasken.nu

RÄDDA ASKEN

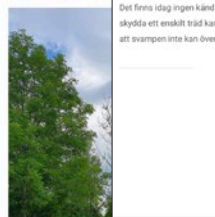
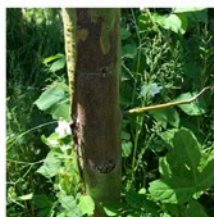
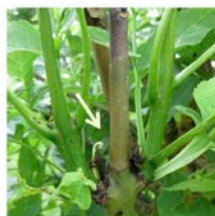
Startsida Om oss Asken Askotsjuka och förädling Blogg Kontakt

RÄDDA ASKEN!

Askens status i Sverige är kritisk. Sedan den invasiva svampen *Hymenoscyphus fraxineus* introducerades till Östeuropa i mitten på 90-talet har den europeiska askpopulationen minskat kraftigt, och då svampen sprider sig med vinden är det i princip omöjligt att stoppa den. Fenomenet kallas för askkottsjukan, då *H. fraxineus* oftast angriper skotten först och sedan sprider sig in i stammarna på träden. Om asken blir utrotad i Sverige skulle det få förödande konsekvenser för biodiversiteten (det behövs 9 andra trädslag för att kunna ersätta den). Projektet "Rädda Asken" vill därför använda den enda (hittills kända) metoden för att bevara asken: förädla för ökad motståndskraft. Och du kan hjälpa till!

SYMPTOM:

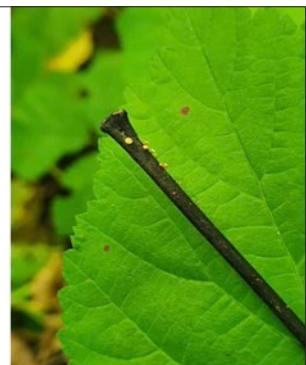
Nedan visas typiska tecken på askkottsjukan. Infektionen påbörjas oftast genom bladen, då sporena från *H. fraxineus* tar sig in via bladnerverna. Nedbrytningen fortsätter sedan i grenar och slutligen stammen. På håll känns askkottsjukan igen genom de slitna kronorna (bild nederst till höger) vilka blir en stark kontrast mot sina eventuellt friska grannar.

ASKKOTTSJUKA

Askkottsjukan är en sjukdom som orsakas av den invasiva svampen *Hymenoscyphus fraxineus*. Svampen nådde trogen Europa genom den internationella värt handeln, då studier visat att den lever naturligt på asiatiska askarter utan att skada dem. Oftast är den osynlig för ögat då den sprids via vindspore, men på vintern övervintrar den på döda askgrenar på marken och då kan man se de små vitgulda fruktropparna.

Det finns idag ingen känd bot eller skydd mot askkottsjukan, men om en vill skydda ett enskilt träd kan en försöka rensa undan döda grenar under det så att svampen inte kan övervintra.

Genetiker kan rädda vår ask från askskottsjukan

Den naturliga resistensen mot askskottsjuka är låg, det handlar om en till fem procent av träden. Men glädjande nog verkar heritabiliteten vara hög, så det finns goda förutsättningar för en framgångsrik resistensförädling. Det visar en litteraturgenomgång som Gösta Eriksson, professor emeritus vid Sveriges lantbruksuniversitet, gjort.

Gösta Eriksson gick i pension för mer än 20 år sedan! Men han kan inte släppa omsorgen om den svenska skogen.

– Jag har ju arbetat med förädlingsstrategier för skogsträd under större delen min yrkesverksamma tid, och jag vill bidra med min kunskap och erfarenhet för att bevara askträdet i Sverige, säger han.

Han har på eget initiativ gått igenom aktuell genetisk forskning kring askskottsjukan från Polen, Litauen, Tyskland, Danmark, Österrike och Sverige. Resultaten har ställts samman i en 22-sidig populärvetenskaplig rapport.

Hans genomgång visar att det är stora skillnader mellan populationer med avseende

---

Rapporten "**Kan genetiker rädda vår ask från askskottsjukan?**" kan kostnadsfritt laddas ner från SLUs hemsida

[Klicka här](#)

Den är på 22 sidor.

på askskottsjukan, men ingen population är helt resistent, alla drabbas mer eller mindre. Import av resistent träd från något annat område är således inte en framkomlig väg. Däremot kan korsningar med resistent träd av andra arter kanske fungera.

Men förädling är den bästa vägen framåt, säger han. Med tanke på den låga andelen naturligt resistent träd kräver det dock betydande resurser.

Litteraturen visar också att det är många gener som reglerar motståndskraften mot askskottsjuka. Forskare har identifierat DNA-markörer som är vanligare på motståndskraftiga träd än på skadade. De kan kanske på sikt användas som ett "snabbspår" för urval till förädlingen.

Kontakt: gosta.eriksson@slu.se

Verksamhets- och revisionsberättelser

Medlemmar i Föreningen Skogsträdsförädling 2020

Årsbetalande medlemmar

Areca Information AB
Arjeplogs Allmänningars Förvaltning
Arvidsjaur's Allmänningsskog
Billerud-Korsnäs Skog
Bordsjö Skogar AB
Bångbro Skogar
Bölenius, Henrik
Gräns, Daniel
Gällivare Allmänningsskog
Haparanda kommun
Hedman Nordlander, Yvonne
Hjulebergs Egendom AB
Härnösands Stifts Egendomsnämnd
Högberg, Karl-Anders
Jokkmokks Allmänningsskogar
Karlman, Lars
Katrineholms kommun
Kristianstads kommun
Ljusdals kommun
Luleå Stifts Skogsförvaltning
Lunds Stift
Malmö stad
Martinsson, Owe
Moelven Skog AB
OD Krooks Donation Skogar
Orsa Besparingsskog
Pajala allmänningsskog
Prästlönetillgångar i Karlstads stift
Prästlönetillgångar i Uppsala stift
Sannarp AB
Simmerödstiftelsen
Söderhamns kommun
Trollhättans kommun
Tyllinge AB
Uppsala Akademiförvaltning, Skogs-
förvaltningen
Vänersborgs kommun
Växjö Stift
Östads Säteri

Ständiga medlemmar

Abrahamsson, Sara
Ackzell, Lennart
Agorelius, Stefan
Allskog INC AB, Henry Ljung
Almqvist, Curt
Andersson Gull, Bengt
Arctic Paper Häfreströms AB
Arnold von, Sara
Barklund, Åke
BCC AB
Bergvik Skog AB
Berlin, Mats
Bjärka-Säby Egendom
Björklund Salander, Elisabet
Boije av Gennäs Malm, Maria
Boxholms Skogar AB
Brevens Bruk AB
Christineholms gård
Daga Gryts Allmänning
Daga Gåsinge Häradsallmänning
Dalby Granar AB
Domsjö Fiber AB
Dylta Bruk Förvaltnings AB
Egendomsförvaltningen i Göteborgs Stift
Egendomsnämnden i Visby Stift
Ehrenkrona, Erik
Engaholms Godsförvaltning AB
Ericssbergs Säteri AB
Ericsson, Tore
Eriksson, Gösta
Eriksson, Mats
Eriksson, Urban
Essity Hygiene and Health AB
Faxe, Jacob
Forestry Seven, Sven Sjunnesson
Friberg, Ragnar
Fries, Anders
Fryk, Jan

Gammelkroppa Skogsskola
 Gemmel, Pelle
 Granqvist, Åke
 Gärds, Gabriella
 Halmstads kommun
 Hannerz, Mats
 Hannrup, Björn
 Hargs Bruk AB
 Helgebogymnasiet
 Holmen Skog AB
 Håkansson, Lars
 Häradsmarken AB
 Jacobsson, Jonas
 Jansson, Gunnar
 Johansson, Stig
 Jonsson, Sten
 Jägermyr, Stellan
 Jörler, Anders
 Karlsson, Bo
 Kempe, Carl
 Klingberg, Adam
 Kroon, Johan
 Krönmark, Eric
 Kuylenstierna, Carl Henric
 Larsson-Stern, Marie
 Lestander, Torbjörn
 Lindell, Martin
 Lindgren, Dag
 Linköpings Stift Prästlönefond
 LRF Skogsägarna
 Lundell, Sven
 Lundén, Jan-Åke
 Löfgreen, Pehr
 Malm, Johan
 Mattson, Stefan
 Mellanskog Ek För
 Molin, Håkan
 Mondi Örebro AB
 Mölndals Kommun
 Mörner, Hakon
 Naturbruksgymnasiet, Osby
 Normark, Erik
 Norra Skogsägarna Ek För
 Norske Skog Jämtland AB
 Persson, Torgny
 Prescher, Finnvid
 Prästlönetillgångar i Skara stift
 Rasbo Häradssällmanning
 Rosvall, Ola
 Samuelson, Karl-Rune
 Sandberg, Thúy
 Sandström, Jan
 SCA Skog AB
 Skogforsk
 Skogh, Björn
 Skogsstyrelsen
 Skogssällskapets förvaltning AB
 Skogström, Oskar
 Skogsägarna Norrskog Ek För
 Snefringe Häradssällmanning
 Sonesson, Johan
 Statens Fastighetsverk
 Stener, Lars-Göran
 Stiftelsen Skogssällskapet
 Stora Enso Skog AB
 Sturefors Egendom AB
 Ståhl, Per H.
 Sveaskog AB, Östersund
 Sveaskog Förvaltnings AB
 Svenska Skogsplantor AB
 Sveriges Häradssällmanningsförbund
 Sveriges Lantbruksuniversitet, SLUS
 – FAKUMEÅ
 Sveriges Skogsindustrier
 Sydplantor AB
 Sätuna AB
 Södra
 Trolleholms Gods AB
 Trä- & Möbelindustriförbundet (TMF)
 Unnes, Per
 Waldmann, Patrik
 Wennström, Ulfstand
 Werner, Martin
 Vester-Rekarne Häradssällmanning
 Westin, Johan
 Wigert, Lars-Erik
 Wilhelmsson, Lars
 Västerås Stift Skog AB
 Åkers Häradss Allmänningstyrelse
 Älvdalens Besparingsskog
 Örlander, Göran

Föreningen Skogsträdsförädling

Org. nr. 802010-1070

Förvaltningsberättelse

Årsredovisningen är upprättad i TKR.

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Föreningens ändamål är att stödja den vetenskapliga och praktiska skogsträdsförädlingen samt behovet av anpassningar i skogsskötseln som en följd av skogsträdsförädlingens utveckling. Verksamheten syftar till att befordra tillämpad forskning och försöksverksamhet inom nämnda områden samt omsättning av forskningens resultat i det praktiska skogsbruket.

Uppgifterna skall Föreningen lösa väsentligen genom bidrag till stiftelse eller institution med verksamhetsinriktning som ovan beskrivits. Föreningen skall därjämte utgöra ett forum för överläggningar i frågor som tillhör dess verksamhet.

Antalet medlemmar i Föreningen utgjorde 31/12 2020 166 st (166 st).

Föreståndare för Föreningen var till och med 30 juni Sten Jonsson och från och med 1 juli Lotta Möller.

Årets resultat - 5 493 576 kr (1 660 724 kr), förs i ny räkning.

Årets resultat har uppnåtts genom en relativt försiktig placeringsstrategi i kombination med riskspridning. Föreningen har som tidigare tillämpat individuell värdering. Summa realiserade vinster uppgår 2020-12-31 till 20 213 644 kr (11 726 926 kr).

Föreningens säte är Stockholm.

Främjande av ändamålet

För att främja Föreningens ändamål, vilket främst är att stödja den vetenskapliga och praktiska skogsträdsförädlingen, har Föreningen under året beviljat sammanlagt 7 064 000 kr (6 990 300 kr) i forskningsanslag varav

3 500 000 kr (3 500 000 kr) till Skogforsk som förstärkning till genomförandet av projekten inom det mellan Formas och Skogforsk slutna ramavtalet.

3 564 000kr (3 340 300 kr) till enskilda forskningsprojekt för främjandet av forskning inom skogsträdsförädlingens område varav 20 000 kr (150 000 kr) har beviljats i resebidrag.

Flerårsöversikt

	2020	2019	2018	2017
Nettomsättning	1 563	1 478	940	1 747
Resultat efter finansiella poster	-5 494	1 661	-7 074	-7 902
Beviljade forskningsanslag	7 044	6 990	7 371	7 955
varav anslag Skogforsk	3500	3 500	4 000	5 000
Beviljade resebidrag	20	150	72	20
Bokfört värde värdepapper	171 736	169 474	161 039	181 449
Marknadsvärde värdepapper	193 927	181 208	161 159	193 114

Beträffande föreningens resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

RESULTATRÄKNING

	Not	2020-01-01 2020-12-31	2019-01-01 2019-12-31
Föreningens intäkter			
Medlemsavgifter		6	6
Räntor och utdelningar		1 563	1 478
Summa föreningens intäkter		1 569	1 484
Föreningens kostnader			
Anslag enligt ramavtal till Skogforsk		-3 500	-3 500
Övriga beviljade anslag		- 3 564	- 3 564
Övriga externa kostnader		-417	-164
Personalkostnader	2	-472	-401
Summa föreningens kostnader		-7 953	-7 629
RÖRELSERESULTAT		-6 384	-6 145
Finansiella poster			
Nettoresultat från försäljning värdepapper		2 860	1 353
Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar och kortfristiga placeringar		-1 970	6 454
Räntekostnader och liknande resultatposter		0	-1
Summa finansiella poster		890	7 806
Resultat efter finansiella poster		-5 494	1 661
ÅRETS RESULTAT		-5 494	1 661

BALANSRÄKNING

		2020-12-31	2019-12-31
	Not		
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	3	171 736	169 474
Summa finansiella anläggningstillgångar		171 736	169 474
Summa anläggningstillgångar		171 736	169 474
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1	0
Övriga fordringar		0	12
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		120	91
Summa kortfristiga fordringar		121	103
Kassa och bank			
Kassa och bank		319	6 760
Summa kassa och bank		319	6 760
Summa omsättningstillgångar		440	6 863
SUMMA TILLGÅNGAR		172 176	176 337
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
	5		
Eget kapital			
Eget kapital vid räkenskapsårets början		166 626	164 965
Årets resultat		-5 494	1 661
Eget kapital vid räkenskapsårets slut		161 132	166 626
Fonder			
Professor Nils Sylvéns fond		10	10
Herman Nilsson-Ehles resestipendium		90	90
Summa avsättningar		100	100
Långfristiga skulder			
Beviljade ej utbetalda anslag	6	2 352	2 134
Summa långfristiga skulder		2 352	2 134
Kortfristiga skulder			
Beviljade anslag	6	8 479	7 399
Övriga skulder		40	11
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		73	67
Summa kortfristiga skulder		8 592	7 477
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		172 176	176 337

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Noter till resultaträkningen

Not 2	Medelantal anställda	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	Medeltal anställda har varit	0,5	0,5

Noter till balansräkningen

Not 3	Andra långfristiga värdepappersinnehav	2020-12-31	2019-12-31
	Ingående anskaffningsvärden	169 481	167 500
	Inköp	64 785	8 737
	Försäljningar	<u>-60 553</u>	<u>-6 756</u>
	Utgående anskaffningsvärden	173 713	169 481
	Ingående nedskrivningar	-7	-6 461
	Årets återförda nedskrivningar/nedskrivningar	<u>-1 970</u>	<u>6 454</u>
	Utgående nedskrivningar	<u>-1 977</u>	<u>-7</u>
	Redovisat värde	171 736	169 474

Not 4 Värdereglering av värdepapper

Värdepapper har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde. I de fall bokfört värde på aktierna understiger anskaffningsvärde eller verkligt värde pga tidigare års nedskrivningar, har en värdering gjorts upp till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde.

Not 5 Eget kapital

	2020-12-31	2019-12-31
Grundfonden	8 000	8 000
Balanserad vinst	158 626	156 965
Årets resultat	<u>-5 494</u>	<u>1 661</u>
	161 132	166 626

Not 6 Beviljade men ej utbetalda anslag

Planerat utbetalningsår	2020	2021	2022
Ingående skuld 2020-01-01	7 399	2 134	
Varav utbetalda 2020	-5 766		
Resp uppskjuten utbetalning	-1 633	1 633	0
Summa beviljade anslag 2020	7 064		
Varav skuldfört per planerade utbet år	<u>-7 064</u>	<u>4 712</u>	<u>2 352</u>
Bokförd skuld 2020-12-31		8 479	2 352

Skuldförda anslag = beviljade men ej utbetalda anslag fördelade på planerade utbetalningsår.

Underskrifter

Stockholm den 24 mars 2021

Ola Rosvall
Ordförande

Lotta Möller
Föreståndare

Ola Kårén

Erik Viklund

Stefan Mattson

Göran Örlander

Daniel Hägglund

Jonas Bergquist

M Rosario Garcia-Gil

Vår revisionsberättelse har lämnats den 9 april 2021

Eva Andersson Dverstorp
Auktoriserad revisor

Björn Skogh
Förtroendevald revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Till föreningsstämman i Föreningen Skogsträdsförädling
Org.nr. 802010-1070

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Föreningen Skogsträdsförädling för år 2020. Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2020 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisions sed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten "Den auktoriserade revisorns ansvar" samt "Den förtroendevalde revisorns ansvar". Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisions sed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisions sed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisions sed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att

utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Den förtroendevalde revisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Föreningen Skogsträdsförädling för år 2020.

Vi tillstyrker att föreningsstämman beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som ansvarar för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Uppsala den 9 april 2021

Eva Andersson Dverstorp
Auktoriserad revisor

Björn Skogh
Förtroendevald revisor

Stiftelsen Konsul Faxes Donation

org.nr 802008-1470

Förvaltningsberättelse

Årsredovisningen är upprättad i TKR.

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Stiftelsens ändamål är att genom sin fond ge bidrag till

- i första hand utforskandet av inhemska, ätliga svampars livsbetingelser och utforskandet av metoder att odla dylika svampar, resp. öka deras förekomst i naturen och
- i andra hand till forskning kring de ädla lövträden och dess bevarande i önskvärd utsträckning i den svenska skogsfloran samt
- i tredje hand till utforskandet av olika svamparters mykorrhiza och dess betydelse för skogsträden och för anslag till övrig lövträdsforskning.

Förvaltare för Stiftelsen har under året varit Föreningen Skogsträdsförädling med Föreningens föreståndare som förvaltningsansvarig.

Föreståndare för Föreningen var till och med 30 juni Sten Jonsson och från och med 1 juli Lotta Möller.

Årets resultat, -165 959 kr (167 718 kr), förs i ny räkning.

Årets resultat har uppnåtts genom en relativt försiktig placeringsstrategi i kombination med riskspridning.

Stiftelsen har som tidigare tillämpat individuell värde reglering.

Summa realiserade vinster uppgår 2020-12-31 till 728 162 kr (352 851 kr).

Stiftelsens säte är Stockholm.

Främjande av ändamålet

För att främja Stiftelsens ändamål har Stiftelsen under år 2020 beslutat att utdela 200 000 kr (150 000 kr) i anslag till avsedd forskning.

Flerårsöversikt

	2020	2019	2018	2017
Nettomsättning	59	54	37	73
Resultat efter finansiella poster	-166	168	-294	-486
Beviljade forskningsanslag	200	150	212	370
Bokfört värde värdepapper	5 278	5 320	5 199	5 771
Marknadsvärde värdepapper	6 089	5 674	5 202	6 074

Beträffande stiftelsens resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

RESULTATRÄKNING

	Not	2020-01-01 2020-12-31	2019-01-01 2019-12-31
Stiftelsens intäkter			
Räntor och utdelningar		59	54
Nettomsättning		0	0
Summa stiftelsens intäkter		59	54
Stiftelsens kostnader			
Beviljade anslag		-200	-150
Övriga externa kostnader		-34	-26
Summa stiftelsens kostnader		-234	-176
RÖRELSERESULTAT		-175	-122
Finansiella poster			
Resultat från övriga finansiella anläggningstillgångar		91	80
Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar och kortfristiga placeringar		-82	210
Summa finansiella poster		9	290
Resultat efter finansiella poster		-166	168
ÅRETS RESULTAT		-166	168

BALANSRÄKNING

		2020-12-31	2019-12-31
	Not		
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	2	5 278	5 320
Summa finansiella anläggningstillgångar		5 278	5 320
Summa anläggningstillgångar		5 278	5 320
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		4	3
Summa kortfristiga fordringar		4	3
Kassa och bank			
Kassa och bank		242	302
Summa kassa och bank		242	302
Summa omsättningstillgångar		246	305
SUMMA TILLGÅNGAR		5 524	5 625
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital	3		
Ursprunglig donation		25	25
Tillförda bundna medel		2 120	2 120
Bundet eget kapital vid räkenskapsårets slut		2 145	2 145
Fritt eget kapital			
Fritt eget kapital vid räkenskapsårets början		3 195	3 108
Överfört till och från bundet eget kapital		0	-81
Årets resultat		-166	168
Fritt eget kapital vid räkenskapsårets slut		3 029	3 195
Summa eget kapital		5 174	5 340
Långfristiga skulder			
Beviljade anslag	4	100	50
Summa långfristiga skulder		100	50
Kortfristiga skulder			
Beviljade anslag	4	250	235
Summa kortfristiga skulder		250	235
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		5 524	5 625

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Noter till balansräkningen

Not 2	Andra långfristiga värdepappersinnehav	2020-12-31	2019-12-31
	Ingående anskaffningsvärden	5 321	5 410
	Inköp	1 954	408
	Försäljningar	<u>-1 915</u>	<u>-497</u>
	Utgående anskaffningsvärden	5 360	5 321
	Ingående nedskrivningar	-1	-211
	Återförda nedskrivningar	1	210
	Årets nedskrivningar	<u>-82</u>	<u>0</u>
	Utgående nedskrivningar	<u>-82</u>	<u>-1</u>
	Redovisat värde	5 278	5 320

Not 3 Bundna medel

I enlighet med gällande donationsbestämmelser ska Stiftelsen, då vinst redovisas, tillföra en tiondel av fondens årliga avkastning till bundet eget kapital. Härutöver har även en tiondel av realiserade vinster vid omplacering av aktier tillförts bundet eget kapital då vinst har redovisats. T o m 1984 har samtliga vinster vid aktieförsäljningar i sin helhet tillförts bundna medel.

Not 4 Beviljade men ej utbetalda anslag Planerat utbetalningsår

	2020	2021	2022-2024
Ingående skuld 2021-01-01	235	50	0
Varav utbetalda 2021	-135		
Resp uppskjuten betalning	-100	100	
Beviljade anslag 2021	200	<u>100</u>	<u>100</u>
Bokförd skuld 2020-12-31		250	100

Skuldförda anslag = beviljade men ej utbetalda anslag fördelade per planerade utbetalningsår.

Underskrifter

Stockholm den 24 mars 2021

Ola Rosvall
Ordförande

Lotta Möller
Föreståndare

Erik Viklund

Ola Kårén

Stefan Mattson

Daniel Hägglund

Göran Örlander

M Rosario Garcia-Gil

Jonas Bergquist

Vår revisionsberättelse har lämnats den 9 april 2021

Eva Andersson Dverstorp
Auktoriserad revisor

Björn Skogh
Förtroendevald revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Till styrelsen i Stiftelsen Konsul Faxes Donation
Org.nr. 802008-1470

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Konsul Faxes Donation för år 2020. Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2020 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att styrelsen fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten "Den auktoriserade revisorns ansvar" samt "Den förtroendevalde revisorns ansvar". Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisors sed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att iverkliga verksamheten.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom

oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Den förtroendevalde revisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av stiftelsens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Stiftelsen Konsul Faxes Donation för år 2020.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen, eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Uppsala den 9 april 2021

Eva Andersson Dverstorp
Auktoriserad revisor

Björn Skogh
Förtroendevald revisor

A close-up photograph of a branch with several bright green, serrated leaves. The leaves show signs of insect damage, with small holes and dark spots. The background is a blurred forest of tall trees under a clear blue sky. The lighting is bright, suggesting a sunny day.

FÖRENINGEN SKOGSTRÄDSFÖRÄDLING

Adress: Science Park, SE-751 83 UPPSALA

Tel: 018-18 85 00

www.skogstradsforadling.se

Direkt till Föreningens föreståndare:

Tel: 070 - 206 29 09

e-mail: lotta.moller@skogstradsforadling.se